

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/257/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113239297
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1113239297.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom s predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej v právnej veci žalobcu: C. A., T. F. U. X T., I. pre C.: A. XX, T., zastúpeného JUDr. Petrom Vačokom, advokátom so sídlom Vazovova 9/A, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie č. 13, Bratislava, o náhradu škody v sume 1.759,88 eur a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 500.000 eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 09. septembra 2015, č.k. 5C 170/2013-126, v spojení s opravným uznesením zo dňa 18. januára 2016 č.k. 5C/170/2013 - 145 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 27.000 eur potvrdzuje.

Žalobca má nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody v sume 1.759,88 eur a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodol, že o trovách konania rozhodne v lehote 30 dní po právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak podľa § 1 ods.1, 2 § 5, ods.1, § 8 ods.1,2, § 20, § 21, § 22 ods.1,2,3 zákona č. 58/1969 Zb., keď vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že uznesením Okresného úradu vyšetrovania PZ Bratislava I, ČVS: OÚV-539/99-Šk zo dňa 27.9.1999 bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie podľa § 221 ods. 1, ods.4 Trestného zákona a taktiež bolo voči nemu vznesené obvinenie uznesením Okresného úradu vyšetrovania PZ Bratislava I, ČVS: OÚV-539/99-Šk zo dňa 22.11.1999 podľa § 235 ods.1, ods.2 písm. b) Trestného zákona. Sťažnosť žalobcu voči obohm uzneseniam bola zamietnutá uznesením zo dňa 9.12.1999 vydaným Okresnou prokuratúrou Bratislava I, č.k. Pv 372/99-26. Dňa 30.9.1999 bol žalobca uznesením okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3Ntpr 126/99 vzatý do väzby. Sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vzatí do väzby bola zamietnutá uznesením Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 5 Nto/168/99. Väzba žalobcu trvala od 28.9.1999 do 27.6.2000, kedy bol z väzby prepustený na základe uznesenia príkazu Okresného prokurátora zo dňa 27.6.2000 č. Pv 372/99 - 133, vydaného na základe uznesenia Okresného súdu v Bratislave sp.zn. 3Nt 628/00 zo dňa 16.6.2000, ktorým súd návrh Okresného prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby zamietol. Žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 14.12.2011 sp.zn. 1T 11/2007 právoplatného v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.11.2012 sp. zn. 1To/114/2012 oslobodený spod obžaloby pre skutok ublíženia na zdraví podľa § 222 ods.1, 3 Trestného zákona a pokračovacieho trestného činu vydierania spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 235 ods.1,2 písm. b) Trestného zákona. V trestnom konaní žalobca udelil plnú moc na zastupovanie advokátovi JUDr. Petrovi Vačokovi, ktorému dňa 15.5.2013 zaplatil celkové trovy právneho zastúpenia v sume 1.759,88 eur, pričom z trestného spisu, ako i z vyúčtovania zistil, že odmena advokáta za jeden úkon bola určená podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z.

a zodpovedá úkonom advokáta zaznamenanými v trestnom spise. Vykonaným dokazovaním ďalej zistil, že žalobca bol v čase vznesenia obvinenia podnikateľom, predsedom predstavenstva spoločnosti GB Trading a.s. a v čase vzatia do väzby mal 26 rokov a bol slobodný. Námietku premlčania vznesenú žalovaným posúdil ako nedôvodnú, keď dospel k záveru, že vzhľadom na celkovú dĺžku trestného stíhania trvajúceho 13 rokov žalobca z objektívnych dôvodov na jeho strane nemal možnosť ustanovenie § 22 ods.2 zákona č. 58/1969 Zb. napriek tomu, že sa na jeho prípad vzťahuje, dodržať a uplatniť svoje právo na náhradu škody pred uplynutím objektívnej lehoty na premlčanie nároku. Poukázal na to, že v porovnaní s osobami, ktorým škoda vznikla z toho istého dôvodu avšak už za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý ust. o objektívnej lehote, v prípadoch, kde došlo k pozbaveniu osobnej slobody pre premlčanie nároku neobsahuje, by bol žalobca, ktorému vznikla škoda pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z., znevýhodnený a nedošlo by u neho k odškodneniu za splnenia ostatných zákonných podmienok len z dôvodu uplynutia 10 ročnej objektívnej lehoty, čo by malo za následok odopretie spravodlivosti. Prihliadol na to, že trestné stíhanie trvalo od 27.9.1999 do právoplatnosti uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1To/114/2012 zo dňa 28.11.2012, do ktorého ukončenia nebolo možné objektívne zo strany žalobcu uplatnenie nároku na náhradu škody, keďže neboli dané predpoklady vzniku takéhoto nároku. Za rozhodujúce považoval, že žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku pred uplynutím subjektívnej lehoty podľa § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Konštatoval, že tento záver je súladný aj so súčasnou judikatúrou v otázkach posúdenia premlčania, ktorá prekonala doposiaľ pertraktovaný názor, že neprihliadnuť na námietku premlčania vznesenú z dôvodu uplatnenia práva po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty nie je možné. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR týkajúce sa otázky posúdenia rozporu výkonu práva uplatniť námietku premlčania s dobrými mravmi. Pokiaľ žalobca svoj nárok odôvodňoval aj nesprávnym úradným postupom v zmysle § 18 zákona č. 58/1969 Zb., spočívajúcim v dĺžke na ňom vykonanej väzby, ako aj v celkovej dĺžke trestného konania, poukázal na konštantnú judikatúru, podľa ktorej v prípadoch, ak postup orgánov verejnej moci, vrátane súdu, smerujúci k vydaniu rozhodnutia bol nesprávny, avšak zároveň bol zavŕšený vydaním samotného rozhodnutia, platí, že sa možno domáhať náhrady škody len z titulu nezákonného rozhodnutia, pretože takéto nezákonné rozhodnutie v sebe subsumuje aj nesprávny úradný postup. Vzhľadom na to dospel k záveru, že titulom pre priznanie nároku na náhradu škody uplatnenej žalobcom je nezákonné rozhodnutie. Zo systematického a logického výkladu ust. § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. a tiež jeho porovnaním s ust. § 5 a § 6 citovaného zákona vyvodil, že oslobodenie spod obžaloby má rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, ak k nemu došlo z určitých dôvodov, a to v podstate preto, že predpoklad o spáchaní trestného činu vyslovený v uznesení o vznesení obvinenia nebol potvrdený. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobcovi bola uznesením o vznesení obvinenia a následným trestným stíhaním, vrátane väzobného stíhania spôsobená škoda, za ktorú zodpovedá žalovaný, táto škoda bola žalobcovi spôsobená v príčinnej súvislosti s vydaním predmetného uznesenia, ktorým bolo voči žalobcovi začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre trestný čin ublíženia na zdraví, bez ohľadu na to, že neskôr bolo voči nemu vznesené obvinenie aj pre trestný čin vydierania spolupáchateľstvom, ktoré taktiež neskončilo právoplatným odsúdením žalobcu. Žalobca požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie jeho nároku, avšak bez úspechu. S poukazom na § 442 Občianskeho zákonníka priznal žalobcovi náhradu škody v sume 1.759,88 eur, keď bolo preukázané, že práve o túto sumu sa zmenšil jeho majetok v súvislosti s vedením nezákonného trestného stíhania voči jeho osobe, ktorú žalobca aj skutočne právnomu zástupcovi zaplatil. Pri výklade zákona č. 58/1969 Zb.; ktorý výslovne náhradu nemajetkovej ujmy pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia neumožňuje, pričom nemožno aplikovať ani ust. § 11 a nasl. a taktiež ust. § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože nejde o sféru občianskeho práva súkromného; aplikoval aj čl. 1, 17 ods. 2, 46 ods.3 Ústavy SR a dospel k záveru, že pod pojmom náhrada škody treba rozumieť aj škodu vo forme nemajetkovej ujmy. Poukázal aj na zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý tento pojem výslovne upravuje, pričom jeho cieľom je to isté ako u zákona č. 58/1969 Zb., a to odškodniť osoby za škodu a konštatoval, že osoby, ktorým škoda vznikla, z tohto dôvodu pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z. by boli znevýhodnené oproti osobám, ktorým vznikla škoda z toho istého dôvodu už za účinnosti uvedeného zákona a nedošlo by u nich k odškodneniu nemajetkovej ujmy, ktorá im preukázateľne vznikla. Uviedol, že žalobca poukázal, že išlo o citeľný neoprávnený zásah do jeho práva na osobnú česť, ľudskú dôstojnosť, ktorý bol značnej intenzity a mal nepriaznivé dôsledky pre žalobcu, na jeho postavenie v spoločnosti, súkromnom aj pracovnom živote. Žalobca je evidovaný v registri vedenom orgánmi činnými v trestnom konaní, kde sú priložené jeho fotografie a odoberaté odtlačky prstov, pričom tieto skutočnosti musí po celý ďalší život akceptovať a zmieriť sa s nimi. Informácie o osobe žalobcu, súvisiace so

skutočnosťou, že bol obvinený zo závažnej trestnej činnosti, sú navyše voľne dostupné na internete, a teda ľahko dostupné. Dostatočne sa tiež preukázala reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti a vážnosti žalobcu v spoločnosti v značnej miere, preto žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 50 000 eur. Uviedol, že podstatou priznania nemajetkovej ujmy je preukázanie zníženia spoločenského postavenia žalobcu, ktoré sa v danom prípade navonok bez sporu prejavilo v pochybnostiach okolia o bezúhonnosti žalobcu, o jeho cti a charaktere. Ujmu, ktorá mu vznikla v súvislosti s väzobným trestným stíhaním a pobytom v zariadení pre výkon väzby, a s tým spojené prežitie traumatizujúcich, dôstojnosť znižujúcich negatívnych pocitov nie je možné odstrániť už ničím, len priznaním nemajetkovej ujmy. Uviedol, že doposiaľ žalobcovi nikto neposkytol ani len morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia sa. Preto považoval výšku priznanej nemajetkovej ujmy za primeranú. Trestné stíhanie žalobcu, počas ktorého bol podrobený aj väzbe v trvaní deväť mesiacov, pričom samotné trestné stíhanie trvalo celkovo 13 rokov, predstavovalo aj s ohľadom na jeho dĺžku svojím rozsahom a intenzitou značný zásah do jeho osobnostných práv, ktorého negatívne následky pociťoval žalobca veľmi intenzívne počas priebehu celého trestného stíhania, a ktoré v malej miere pretrvávajú až dodnes. Považoval za splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v danom prípade v peniazoch aj z toho dôvodu, že vzhľadom na doterajšiu absenciu akejkoľvek formy reparácie zo strany žalovaného, sa vzhľadom na odstup času už nejaví za postačujúce poskytnutie iného zadosťučinenia. Žalobcovi preto prináleží nielen náhrada škody vo forme nákladov vynaložených v priamej príčinnej súvislosti s vedením trestného konania voči jeho osobe, ale aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako spravodlivá a dostatočná forma zadosťučinenia, ktorú určil s prihliadnutím na intenzitu a rozsah, ohlas, ako aj na dĺžku trvania neoprávneného zásahu a pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy sa riadil ustanovením § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Vo zvyšku uplatnenej nemajetkovej ujmy žalobu ako nedôvodnú zamietol, keď výšku nemajetkovej ujmy požadovanú žalobcom v žalobe posúdil, že je v zjavnom nepomere k preukázaným následkom, ktoré mu boli nezákonným rozhodnutím spôsobené. Pokiaľ ide o následky väzby súvisiace so zhoršením sluchu žalobcu, ako psychosomatického prejavu, uviedol, že žalobca tieto svoje tvrdenia nepreukázal, keď neprodukoval v konaní žiaden hodnoverný dôkaz, napr. lekársku správu potvrdzujúcu tieto zistenia. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil ust. § 151 ods.3 O.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku v časti, v ktorej súd žalobe žalobcu vyhovel, podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalovaný, žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobu zamietnuť, alternatívne zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Namietal, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil a žalovanému svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom. Namietal, že napadnutý rozsudok vzhľadom na jeho rozsah a odôvodnenie je z väčšej časti nepreskúmateľný, závery v ňom prijaté sú vnútorne rozporné a súd sa nijako nevysporiadal s jeho podstatnými námietkami, alebo na ne poskytol nepreskúmateľnú, či nelogickú odpoveď. Súd prvej inštancie nezohľadnil špecifickú situáciu, na ktorú žalovaný v priebehu konania opakovane poukazoval, a to, že zo žaloby žalobcu vyplýva pluralita titulov pre uplatnenie nároku na náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., keď žalobca považuje za nezákonné rozhodnutie nielen uznesenie o vznesení obvinenia, ale aj podanie obžaloby, vzatie do väzby a ako nesprávny úradný postup uviedol nielen samotnú dĺžku trestného konania, ale osobitne aj zlomyseľné správanie sa konkrétnej prokurátorky, čo predpokladá zvýšenú pozornosť súdu pri skúmaní existencie príčinnej súvislosti medzi jednotlivými titulmi a prípadným vznikom škody. Za nepreskúmateľný považuje spôsob, akým sa vysporiadal s námietkou premlčania, keď prišiel k prekvapujúcemu a zároveň nejasnému záveru, že napriek tomu, že nárok žalobcu z titulu vedeného trestného stíhania bol uplatnený až po uplynutí objektívnej lehoty uvedenej v § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., premlčaný nie je. Zo záveru súdu prvej inštancie, uvedeného v odôvodnení napadnutého rozsudku, nevyplýva, prečo súd neaplikoval ust. § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. a v tejto súvislosti namietal, že aplikácia určitého ustanovenia zákona nemôže predstavovať odmietnutie spravodlivosti. Samotná skutočnosť, že predmetné trestné konanie presiahlo dobu 10 rokov neoslabuje vznesenú námietku premlčania žalovaného, keď súd napr. neskúmal skutočnosť, či žalobca svojím správaním prispel k celkovej dĺžke trestného konania a tiež skutočnosť, že nebolo vôľou žalobcu uplatniť si nárok na náhradu škody bezprostredne po skončení trestného stíhania. Vzhľadom na to, záver súdu prvej inštancie, týkajúci sa vznesenej námietky premlčania, považuje za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a nesprávne. Taktiež podľa jeho názoru nebol dôvod na záver, podľa ktorého mal súd za preukázaný nesprávny úradný postup v podobe dĺžky trestného konania. Za zmätočnú považuje časť rozsudku, v ktorej súd prijal záver, že vo veci žalobcu možno priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci zákon č. 58/1969 Zb. to neumožňuje, pričom k tomuto záveru dospel s poukazom na zákon č. 514/2003 Z.z. Uviedol, že súd prvej inštancie svojvoľne

prekvalifikoval nárok žalobcu na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na iný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s prihliadnutím na zákon č. 514/2003 Z.z. v spojení s Ústavou SR, ktorý postup je prekvapivý a súd ním svojvoľne prekročil rámec žaloby tak, ako ho vymedzil žalobca. Okrem námietky premlčania sa súd nezaoberal s jeho námietkami uvedenými v jeho písomných vyjadreniach zo dňa 26.1.2015 a 4.9.2015, ktorých obsah dáva do pozornosti odvolaciemu súdu a z ktorých je zrejmé, že v priebehu konania namietal dôvodnosť a výšku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, s ktorými sa súd nezaoberal. S poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, Najvyššieho súdu ČR, Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva namietal, že absencia posúdenia podstatnej argumentácie žalovaného v konaní zo strany súdu prvej inštancie má za následok porušenie práva na spravodlivý proces a odôvodnenie rozsudku nezodpovedá požiadavkám uvedeným v § 157 ods.2 O.s.p., čo má za následok odňatie možnosti konať pred súdom. Ďalej namietal, že žalobcovi prisúdený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000 eur vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a v tejto časti dospel súd na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie nerešpektoval účel a systematicku § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. a poukázal na ust. § 17 ods.2 citovaného zákona, v zmysle ktorého sa nemajetková ujma uhrádza iba vtedy, ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom nie je možné uspokojiť inak, pričom ako satisfakčný prostriedok je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.11.2012 sp. zn. 1To/114/2012 bol žalobca spod obžaloby oslobodený. Z priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vyplýva, že súd túto sumu nijako primerane neznižil. Uviedol, že po posúdení možných iných satisfakčných prostriedkov mohol súd pristúpiť k skúmaniu okolností uvedených v § 17 ods. 3, ale mohol tak urobiť len v spojení s ohraničením náhrady výšky, náhrady nemajetkovej ujmy v § 17 ods. 4. Uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca vníma ako závažnú skutočnosť to, že celý prípad násilne tlačila prokurátorka JUDr. Pažitná, čo malo význam pre kvalifikáciu skutku, z ktorého bol obvinený, manipuláciu s dôkazmi a rozhodovanie o väzbe. Taktiež uviedol, že by ako spravodlivosť počítaval práve potrestanie uvedenej prokurátorky. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že vzťahy v rodine žalobcu boli, a aj zostali dobré a žalobca nepreukázal, že by v jeho prípade došlo k medializovaniu trestnej činnosti a taktiež nepreukázal existenciu zdravotných problémov, ktoré by sa objavili v príčinnej súvislosti s namietanou trestnou vecou. Súd konštatoval, že bola značným spôsobom znížená vážnosť osoby žalobcu v spoločnosti, na tieto tvrdenia však nie sú jednoznačné dôkazy. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že žalobca sa venuje podnikaniu, zostali mu priatelia a širšia rodina o jeho stíhaní nevie. V konaní nedošlo k jednoznačnému preukázaniu, že manželstvo žalobcu sa rozpadlo z dôvodu, že voči nemu bolo vedené trestné stíhanie, keď nebol napr. oboznámený (rozvodový) rozsudok súdu, ktorý by toto tvrdenie žalobcu potvrdil. Žalobca tiež objasnil, že priezvisko Lanský si vybral podľa zločincina, ktorý v minulosti páchal ekonomickú trestnú činnosť v USA. Uviedol tiež, že za medializáciu osoby žalobcu nenesie zodpovednosť. Vzhľadom na uvedené namietal, že v konaní nevyšli najavo žiadne konkrétne extrémne následky na strane žalobcu, ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 50.000 eur, pričom táto suma vysoko prekračuje sumu, ktorú umožňuje priznať § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva by priznaná finančná náhrada, napr. v konaniach o ochranu osobnosti, nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napr. výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - P. I. O. R.. M.). Podobne sa vyjadril aj Najvyšší súd SR, keď konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27.4.2006. Namietal, že súd prvej inštancie uvedené rozhodnutia nijako nezohľadnil.

3. Žalobca sa v odvolacom konaní nevyjadril.

4. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 07.08.2018 č.k. 8Co/77/2016-155 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že v časti priznanej náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 27.000 eur rozsudok potvrdil a vo zvyšnej napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy možno v danom prípade považovať sumu 50.000 eur, ale dospel k záveru, že vzniknutým negatívnym následkom neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu nezákonným trestným stíhaním, ktoré sú umocnené aj dĺžkou trestného stíhania, ktoré trvalo 13 rokov, a to od veku žalobcu 26 rokov do jeho veku 39 rokov, je možné považovať za primeranú sumu 9.000 eur za trestné stíhanie pre trestný čin,

pre ktorý bolo vznesené voči žalobcovi obvinenie uznesením zo dňa 27.09.1999 a taktiež v sume 9.000 eur pre trestný čin, pre ktorý bolo voči nemu vznesené obvinenie uznesením zo dňa 12.11.1999. Zaujal názor, že ujma vyvolaná obmedzením osobnej slobody je porovnateľná s ujmom vyvolanou trestným stíhaním v trvaní 13 rokov. Spolu s náhradou nemajetkovej ujmy za väzbu v sume 9.000 eur priznal celkovú náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej žalobcovi väzbou a trestným stíhaním, vedeným na základe uznesení o vznesení obvinenia zo dňa 27.09.1999 a zo dňa 12.11.1999, v sume 27.000 eur.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 20. júna 2019 sp.zn. 3Cdo 25/2019 v dôsledku podania dovolania žalovaným proti rozsudku odvolacieho súdu, zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že v posudzovanom prípade sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, keď pri úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy neprihliadol na závery najvyššieho súdu o potrebe určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po náležitom zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, zároveň túto neposúdil aj v kontexte s rozhodnutiami ESLP a ústavného súdu.

6. Odvolací súd opätovne prejednal vec v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 27.000 eur, v medziach odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods.1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods.3 C.s.p.) a viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (455 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. Žalobca sa v konaní domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím o väzbe a nezákonným zásahom do jeho práv v podobe trestného stíhania trvajúceho 13 rokov. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že trestné stíhanie bolo voči žalobcovi vedené na základe uznesenia Okresného úradu vyšetrovania PZ, vydaného pod ČVS: OÚV-539/99-Šk, ktorým mu bolo vznesené obvinenie pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods.1,4 Trestného zákona, dňa 7.3.2000 preklasifikovaného na § 222 ods. 1,3 Trestného zákona a taktiež na základe uznesenia Okresného úradu vyšetrovania PZ vydaného dňa 12.11.1999 pod ČVS: OÚV-539/99-Šk, ktorým mu bolo vznesené obvinenie pre trestný čin vydierania spolupáchatelstvom podľa § 9 ods.2, § 235 ods.1,2 písm. b) Trestného zákona. Žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 14.12.2011 sp. zn. 1T 11/2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.11.2012 sp. zn. 1T/114/2012, právoplatným dňa 28.11.2012, oslobodený spod obžaloby, podľa ktorej sa mal dopustiť trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 222 ods.1,3 Trestného zákona a pokračovacieho trestného činu vydierania spolupáchatelstvom podľa § 9 ods.2, § 235 ods.1,2 písm. b) Trestného zákona, z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa stali skutky vymedzené v žalobe, pre ktoré bol stíhaný.

8. Výšku konkrétnej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne matematicky stanoviť, nie je možné ani mechanicky (automaticky) prevziať peňažné sumy priznávané rozhodnutiami súdov ako odškodnenie nemajetkovej ujmy v iných prípadoch, nakoľko nejde o paušálne peňažné sumy. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy totiž stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy a je tak výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradú satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vzniknutej nemajetkovej ujmy, v opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu. Z hľadiska primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy môže byť smerodajným vodítkom aj rozhodnutie súdu v inej skutkovo porovnateľnej veci, nakoľko výška priznaného peňažného zadosťučinenia v obdobných prípadoch by sa nemala výrazne odlišovať. Peňažná náhrada tak musí byť výsledkom aplikácie zodpovedajúcej právnej úpravy na konkrétny skutkový stav zistený v každom individuálnom prípade vykonaným dokazovaním. Výška priznanej náhrady tak musí byť objektivizovaná výsledkami vykonaného dokazovania a v odôvodnení rozhodnutia racionálne vysvetlená so zreteľom na použitú právnu úpravu.

9. Pri odškodňovaní ujmy vzniknutej väzbou odvolací súd vychádzal z toho, že väzba má za následok zásah do ústavou garantovaného práva osobnej slobody, slobody pohybu a pobytu, právo na súkromie. V danom prípade u žalobcu mala väzba za následok náhle a násilné pretrhnutie väzieb žalobcu s rodinou, jeho vytrhnutie z pracovného života, zamedzenie jeho styku s vonkajším prostredím, a to v najprísnejšom režime kolúzneho väzby, ku ktorej sa neskôr pridala aj úteková väzba, a všetko toto malo nepriaznivý vplyv na psychiku žalobcu, čo potvrdil aj vypočutý svedok. Žalobca vo svojej výpovedi hodnoverne opísal prežívanie vo výkone väzby, trpel pocitom bezmocnosti a strachu. Ujmu spôsobenú obmedzením slobody umocnili aj okolnosti jeho zadržania bezprostredne po tom, ako sa

dobrovoľne prihlásil na polícii s úmyslom odovzdať zbraň, ktorú mal v legálnej držbe. Zásah polície bol voči správaniu žalobcu značne neprímeraný. Z uvedených dôvodov odvolací súd priznal žalobcovi za 274 dní väzby sumu 9.000 eur, čo predstavuje cca 33 eur denne, resp. 1.000 eur mesačne.

10. Nakoľko výška priznaného peňažného zadostučinenia v obdobných prípadoch by sa nemala výrazne odlišovať, pri ustálení primeranosti tejto výšky vychádzal odvolací súd z nálezů Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 754/2016, v ktorom nepovažoval za neprímerané odškodnenie väzby sumou 1.000 eur mesačne, ktorú poškodený ťažko znášal, pociťoval neistotu a beznádej, pričom znášal vo väznici poníženie.

11. Odvolací súd posúdil primeranosť nemajetkovej ujmy aj v kontexte s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva. Priznaná výška odškodnenia nemajetkovej ujmy za väzbu nedosahuje ani výšku nemajetkovej ujmy priznávanú rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva ako odškodnenie pri porušení čl. 5 Dohovoru v súvislosti s obmedzením osobnej slobody. Vo veci V. proti Slovenskej republike priznal ESĽP sumu 8.000 eur za nezákonnú väzbu, pretože odškodnenie priznané Ústavným súdom SR v sume 70.000 Sk nepovažoval za dostatočné. Vo veci Petrov proti Slovenskej republike ESĽP priznal náhradu nemajetkovej ujmy 8.000 eur z dôvodu absencie rozhodnutia o väzbe od 5. do 8.11. 2010. Vo veci P. proti Slovenskej republike priznal ESĽP sumu 12.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy, pretože odškodnenie Ústavného súdu SR za nezákonnú väzbu vo výške 100.000 Sk považoval za príliš nízke. Rozhodnutia ESĽP ako M. R.. E., O. I. P. R.. M., Q. E. v. Spojené Kráľovstvo sa týkali náhrady nemajetkovej ujmy za poškodenie dobrej povesti zverejnením informácií/fotografií.

12. Podľa zákona č. 255/1998 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50 násobok minimálnej mzdy (§ 4 ods. 4). V roku 2000, kedy sa väzba žalobcu skončila, bola minimálna mzda 146,05 eur, a preto suma 7.300 eur predstavuje maximálny limit odškodnenia nemajetkovej ujmy spôsobenej trestnými činmi. Z hľadiska porovnania priznanej sumy s finančnou kompenzáciou priznávanou obetiam násilných trestných činov, možno konštatovať, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nie je; vzhľadom na individuálne okolnosti prípadu; premrštená či zjavne neprímeraná. V prípade žalobcu išlo o mladého človeka, vzdelanú osobu, ktorej sa v čase zásahu darilo uspieť v profesionálnom živote a ktorá si budovala aj svoj partnerský vzťah. Náhle pretrhnutie týchto vzťahov vzatím žalobcu do väzby sa odrazilo i v jeho zlom psychickom stave. Zúfalstvo žalobcu sa následne prehlbovalo podmienkami, v ktorých väzbu vykonával, nutnosťou podrobiť sa skúmaniu duševného stavu a zamietaním jeho sťažností proti väzbe. Odvolací súd tak zastáva názor, že ujma vzniknutá v jeho osobnom a pracovnom živote je porovnateľná s ujmom spôsobenou násilnými trestnými činmi.

13. Pokiaľ ide o odškodnenie nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie, odvolací súd prihliadol na to, že žalobca bol vyše trinásť rokov vystavený každodennému strachu o budúcnosť v súvislosti s hrozbou uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody, a to pokiaľ ide o trestný čin ublíženia na zdraví v trvaní 5 až 12 rokov a pokiaľ ide o trestný čin vydierania v trvaní 2 až 8 rokov. Žalobca bol bezúhonnou osobou, pričom bol trestne stíhaný za závažné trestné činy. Nesporné je, že žalobca bol v čase začatia trestného stíhania vo veku 26 rokov, bol podnikateľom, predsedom predstavenstva spoločnosti GB Trading a.s., podnikal v oblasti sprostredkovania obchodu a služieb, najmä vo vzťahu k zahraničiu, keďže študoval v zahraničí a ovládal plynule tri cudzie jazyky, pričom v súvislosti s trestným stíhaním prišiel o postavenie v spoločnosti, trestné stíhanie malo negatívne dôsledky na jeho pracovný život. Žalobca tak bol počas trestného stíhania vystavený neustálemu strachu o jeho ďalšie pracovné uplatnenie a tým aj o jeho budúce živobytie. Dlhotrvajúce trestné stíhanie a s tým spojená beznádej a neistota, vyvolali u žalobcu panický strach zo založenia si plnohodnotnej rodiny. Závažnosť ujmy bola determinovaná tým, že trestné stíhanie žalobcu trvalo v jeho životnom období rozhodujúcom pre budovanie si pracovnej kariéry a zakladanie si rodiny (vo veku od 26 do 39 rokov). Ako bolo v konaní preukázané, v dôsledku začatého trestného stíhania bol žalobca nútený zmeniť si v jeho priebehu svoje priezvisko. Uvedená skutočnosť potvrdzuje negatívny dopad trestného stíhania na jeho súkromie. Všetky tieto skutočnosti mali za následok citelný zásah do ľudskej dôstojnosti, cit, vážnosti a dôveryhodnosti žalobcu v jeho profesionálnom živote, ktorý bol značnej intenzity, čo sa prejavilo v pochybnostiach okolia o bezúhonnosti žalobcu, o jeho cti a charaktere. Odvolací súd považoval za potrebné pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť aj to, že dôvodom oslobodenia žalobcu spod obžaloby, bola skutočnosť, že nebolo preukázané, že sa stali skutky, pre ktoré bol stíhaný.

14. Odvolací súd sa pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy v súvislosti s trestným stíhaním riadil takou úvahou, že ujma vyvolaná obmedzením osobnej slobody je porovnateľná s ujmom vyvolanou trestným stíhaním za dva závažné trestné činy v trvaní 13 rokov. Za trestné stíhanie v súvislosti s ublížením na zdraví v trvaní 159 mesiacov odvolací súd považoval za primerané odškodnenie v sume 9.000 eur, ktoré predstavuje 56 eur mesačne (cca 2 eur denne) a za trestné stíhanie v súvislosti s vydieraním v

trvaní 156 mesiacov, odvolací súd považoval za primerané odškodnenie v sume 9.000 eur, ktoré predstavuje 57 eur mesačne (cca 2 eur denne).

15. Výška nemajetkovej ujmy je tak v danom prípade odrazom závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k jej vzniku došlo. Trestné stíhanie predstavovalo značný zásah do osobnostných práv žalobcu, ktorý bol; dovtedy ako bezúhonná osoba; vystavovaný počas neprímerane dlhej doby trestného stíhania vyšetrovacím úkonom orgánov činných v trestnom konaní. Negatívne následky spojené s trestným stíhaním by tak pociťoval ako závažnú ujmu každý na jej mieste a v jej postavení.

16. Na porovnanie odvolací súd poukazuje na to, že sumu 620 eur mesačne nepovažoval ústavný súd za neprímeranú za odškodnenie trestného stíhania vo veci, v ktorej boli preukázané v súvislosti s trestným stíhaním negatívne následky v rodinnom živote poškodeného (rozpad rodiny a manželstva), v jeho zdravotnom stave (srdcový kolaps a PN) a v sťaženom pracovnom uplatnení (nález č.k. III. ÚS 754/2016-42). V inej veci (nález č.k. II. ÚS 568/2017-42) sa ústavný súd vyjadril, že náhrada vo výške 5.000 eur za nedôvodné trestné stíhanie v trvaní 7 rokov sa javí celkom neprímeraná a nedostatočná a že ani prípadná kriminálna minulosť obvineného neznamena, že by nedôvodné trestné stíhanie nebolo závažným zásahom do jeho osobnostných práv.

17. Z hľadiska porovnania s finančnými kompenzáciami priznávanými podľa zákona č. 255/1998 Z.z. nepovažoval odvolací súd priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy; vzhľadom na individuálne okolnosti prípadu; za prehnajú. V roku 2012, kedy sa trestné stíhanie skončili, bola minimálna mzda 327 eur, čo predstavuje 16.350 eur ako maximálny limit odškodnenia nemajetkovej ujmy spôsobenej trestnými činmi. V danom prípade celková výška odškodnenia 18.000 eur prekračuje maximálny limit o 10%. Uvedené prekročenie považuje odvolací súd za plne odôvodnené pretože dĺžka trvania trestného stíhania výrazne ovplyvnila dovtedajší život žalobcu, a preto rozsahom následkov a dĺžkou trvania predstavuje značný zásah do jeho osobnostnej integrity.

18. Odvolací súd zastáva názor, že z hľadiska proporcionality pri určovaní výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy možno zákon č. 215/2006 Z.z. použiť len podporne, keďže podľa nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 754/2016, je nenáležité limitovať výšku náhrady porovnávaním výšky odškodňovania iných zákonom stanovených prípadov, ako sú odškodnenia bolesti, SSÚ a obetí trestných činov. Vzhľadom na uvedené priznanú sumu považuje odvolací súd za primeranú aj z hľadiska komparácie s odškodneniami obetí trestných činov, ktoré sú priznávané za telesné zranenia a násilné trestné činy, resp. pozostalým obetí trestných činov.

19. Tomu, že odškodnenie obetí trestných činov je len čiastočnou a nie úplnou kompenzáciou, svedčí právna úprava odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zákone č. 437/2004 Z.z., podľa ktorej prílohy č. 1 možno SSÚ ohodnotiť maximálne počtom 8000 bodov (položka 60), čo pri sume 15,72 eur za 1 bod (v roku 2012) činí náhrada 125.760 eur.

20. Celková priznaná výška odškodnenia nemajetkovej ujmy 27.000 eur je podľa názoru odvolacieho súdu potrebná na vyvázenie, resp. zmiernenie následkov ujmy vzniknutej žalobcovi nezákonným trestným stíhaním a väzbou, nevymyká sa z medzí predstáv spravodlivosti a slušnosti a zohľadňuje aj fakt, že žalobcovi sa nedostalo primeraného zadosťučinenia v inej ako peňažnej forme, a vzhľadom na značný odstup času, na jej reparovanie už nie je postačujúce len samotné konštatovanie porušenia práva.

21. Výsledná suma je v tejto časti založená súdom prvej inštancie na relevantných a preskúmateľných hľadiskách, ktoré vychádzajú zo skutkového stavu ustáleného na základe riadne a dostatočne vykonaného dokazovania zameraného na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského a súkromného života žalobcu s prihliadnutím na jeho osobu, doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje a individuálne okolnosti za ktorých došlo ku vzniku ujmy. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 C.s.p., v ktorej bolo žalovanému uložené zaplatiť žalobcovi sumu 27.000 eur potvrdil ako vecne správny.

22. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu, keďže bol v konaní úspešný. Vzhľadom na to, že žalobca mal plný úspech v časti uplatneného nároku na náhradu škody a čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu, nie je zamietnutie žaloby vo zvyšnej časti prejavom procesného úspechu žalovaného, ale dôsledkom úvahy súdu. Tento záver vyplýva aj z komentára k ust. § 255 C.s.p. (Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, s.927).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).